

FÖIÄ ENCICLOPEDICÄ LITERARÄ, ** APARE IN FIECARE LUNÄ DE DOUE-ORI

Prețul abonamentului:	PROPRIETAR ȘI REDACTOR:	Prețul inserțiunilor:
<i>Pentru Austro-Ungaria</i> 4 corone	IOAN BACIU	<i>Pentru publicațiunile de preste tot anul (de 24 ori)</i>
<i>Pentru România și străinătate . . .</i> 6 franci	preot.	<i>tot după 50 cuvinte cu litere garmond se compută</i>
		<i>1 coronă, ér cu litere mai gröse duplu.</i>

BCU Cluj/ Central University Library Cluj

ALESANDRU SZILAȘI.

Înainte de a sta două hârtii tipărite și cu marginile cernite a jale, sunt două anunțuri funebrale referitoare la una și aceeași persoană, de unul și același înțeles, cuprins jalnic întristător și zdrobitor de dureros. Unul e de la familia Szilași, celalalt de la direcțiunea institutului de credit și economii „Bistrițiana“

Cel familiar sună astfel:

Iulia Szilași nasc. Alexi, ca soție; Aurelia ved. Soponescu, Helena mărit. Hosszu ca fiice; Pompeiu Hosszu șef la oficiul de edile în Cluj, ca ginere; Iosif Hosszu, ca nepot; precum și numeroși consăngenii cu inimă frântă de durere aduc la cunoștință, cumcă iubitul lor soț, tată, socru, moș și consăngen *Alesandru Szilași* paroch-protopop gr.-cat. în Bistriță, președinte al institutului de credit și economii „Bistrițiana“ și membru al mai multor instituțiuni culturale după o viață plină de activitate, dezvoltată cu mult zél și laudabilă ardóre pe terenul bisericesc și școlastic după un morb grav, împărțășit cu SS. Sacraminte, și-a dat nobilul suflet în mâinile Atotputernicului D-șeu Duminecă în 19 Maiu st. n. la 6½ ore dimineța în al 67-lea an al etățit sale, al 39-lea al preotiei și al fericitei sale căsătorii.

Un bărbat meritat și vrednic, un suflet nobil și îndurat, o inimă bună și caldă fără de sémăn. Păstorind cu credință turma sa, muncind cu zél pentru națiune și familiă, iubind pre toți și iertând tóte — El și-a implinit misiunea ca om și ca preot.

Osémintele scumpului decedat se vor aședa spre vecinica odichnă după ritul bisericeii gr.-cat. Marți în 21 Maiu st. n. la 1 óra p. m. în cimiteriul evangelic-luteran din loc.

Fie-î terina ușoră și memoria eternă!

Celalalt al direcțiunei institutului de credit „Bistrițiana“ e de următorul cuprins:

Anunțăm cu multă durere că regretatul nostru președinte și zelos membru în direcțiunea institutului „Bistrițiana“ *Alesandru Szilași* protopop gr.-cat al Tractului „Bistrița“ etc. a trecut la cele eterne adî în 19 Maiu 1901 la 7 óre dimineța fiei terina ușoră și amintirea lui binecuvântată.

Direcțiunea institutului „Bistrițiana.“

Cu ochii scâlțați în lacrimi, cu inima sfășiată și cu sufletul zdrobit de durere am privit la aceste două anunțuri, le-am cetit le-am recetit și mi se părea că, nu pot crede, nu-mi pot imagina, că așa pe neașteptate așa de repentin și așa fără de veste să se ducă se ne lese, se nu mai vorbescă cu noi acela pre carele l'am iubit și ne-au iubit și pre care noi preoțimea tractuală ne obicnuisem și ne țineam de strictă datorință de al stîma, de al respecta, de al asculta nu numai ca pre șeful nostru tractual ci ca pre un tată bun și adevărat părinte al nostru. — cu carele totdeauna cu dragoste mare ne întâlneam și cu greu ne despărteam. —

Vestea despre mórtea sa.

Duminecă dimineța se respândi ca și un fulger sfășietóra și mult durerosă veste — printre locuitorii cetății Bistrița ca protopopul Szilasi a murit, și toți se

mirau și se întrebau între sine, dreptul ce am auzit? Să fie mort Protopopul? Unora nu le venea a crede și alergau la casa parochială ca să afle adevărul.

Era o febră plină de întristare jele și obidare printre iubiții sei poporenți, era o linguire generală, din toate părțile se audeau exclamări; „Mare daună!... daună mare după cel ce lam perdut, așa un părinte bun, nu în curând vom avea în mijlocul nostru.

La Șoimuș a sosit espresul Duminecă la 12 ore și când mia spus: „A murit Domnu Protopop.“ Am rămas ca deprimat, voiam să plec momentan la Bistrița simțind-mă înse slăbit de tristețea nu mă-am încumetat de a porni pe drum până a doua zi.

Am dispus se tragă clopotile și se arboreze două steguri negre la sânta biserică apoi mă-am retras într-o chilă laterală și am plâns am plâns, ca și un copil.

Poporul dupe răspândirea acestei vesti dureroase numai de cât — ne sfătuit de nime — s'au adunat înaintea sfintei biserici și acolo sa consfătuit că jocul fineretului se înceteze, comuna întrégă se îmbrăce doliul și la inmormântare se mergă toți căli numai vor putea și nu vor fi împedecați de alte împrejurări: Cea ce sa și făcut.

Coronele.

Catafalcul fu ridicat în salonul caselor parochiale pe care erau aranjate o mulțime de corone cari de cari măi frumoșe de cari atirnau petele late de mătasă cu diverse inscripțiuni dintre cari me voiu încerca de a cita câteva ce mi le-am putut însămna.

1. Bunului și neuitatului meu soț — *Iulia*;
2. Scumpului nostru taică, — *Elena Bubi, Pompeiu*;
3. Scumpului și neuitatului meu tată — *Aurelia*.
4. Neuitatului amic. — *Familia Ranta*,
5. Regretatului său președinte *Alesandru Szilași* — *Comitetul bisericesc, 1901*.
6. Mult regretatului său președinte *Alesandru Szilași* — „*Bistrițiana*.”
7. Bunului lor Protopop *Alesandru Szilași* — *preoțimea tractuală 1901*.
8. Neuitatului și nobilului amic *Alesandru de la amicul său Mitru* (Demetriu Pop capelan milit. Cluj.)
9. Bunului amic *Alesandru Szilași* — *Inteligența româna din Bistrița 1901*.

(Va urma.)

Altariul inimei

Frumoșă e ființa umană pre pământ
In care Provedința
S'a îndurat s'așede Altariul cel măi sânt,
Pre care arde focul cel mistic cu tărăi;
Ca focul, ce s'aprînse în Rugul din pustiă,
Pre care se jertfesc al Ceriului cuvânt:
„Iubirea,” sau „Amorul,” a inimei făclă,
Cu zel, devotament.

Acesta — e Altariul, ce-n veci nu-l va putea
Dușmanul sau Contrariul
Se-l sferme și bombarde cu mâna s'a cea rea.
Căștigul, pofta neagră și eruda ambițiune,
Demoni — ce asăltază cu multă repeziune
Altariul unei inimi, cum cad în luptă grea.
Și cum se-coronază Altariul cu cunune,
Dedat a nu cădea!

Deșertă este lumea și omul muritor,
Ce fac deșertățimea —
Și tot ce, veți sub sôre, fatal, amăgitor.
Lugubra omenime, cercat'a nemurirea:
Cu aurul un Midaș, — un Xerxe cu ostirea,
Un Ramse cu orgoliul de mare domnitor;
Și Herostrat aprînse, un Templu — așa-îi fu firea,
Cu foc mistuitor.

Sermană Omenime, ce-nalți capul la cer,
Cu multă agerime,
Se-mi spună, ceți măi remâne sub sôre-n adevăr?
Nimic nu e măi dulce, nimic măi sânt în lume,
Ca viu să fii în mörte, în mörte se ai nume.
Dar' vai, câte ființe în nascere și per!
Că-cî nu sciu se-și ridice Mausolul de renume:
Altariul lor de fer.

Orî unde se rotesce privirea noastră ȕeu!
Ea vede și privesce
A lumii sântă lege, vorbindu-ne mereu:
„In sus în sus, spre ceriuri, ridică-te și vină,
„Pământul și țărêna cu pulvere-î și tină.
„In sus, e claritatea, cristalu: Empireu'
„Aicia locuesce Iubirea cea sêrină,
„Și scump Altariul têu!..“

Puțină să măi ridică spre ceriul cel curat...
Și căli din densă pică
Spre negrul hum, din care e omul frământat:
Că-cî sufletul lor greu e de patimi trecătoare,
Și n'au putere densă în sus spre ceriu se sbôre.
De-acolo se-și aducă Iubirea — ce-au aflat,
Din densa sôși formeze cu zel și cu ardore
Altariul luminat.

Altariu sânt de iubire, mă-n chin ȕie, mă-n chin, —
Altariu de fericire,
Ce umpli de dulcêță al meu suflet din sim!
Când vêd pre Generosul cu dragoste, cum vine,
Și varsă mângăere la cel, ce e-n suspine,
Măncându-și bucătura cu miserul străin:
Pre cel, ce-și dă vestmîntul orfanului, — și-n fine
Cu toți e de-un destîn.

Când vêd cu bucuriă pre fii, ce-și iubesc
Părintii din prunciă,
Și-apoi la bătrênete, cu densă împărtesc
Și sôrte și viêtă, necaz și dîle grele.
Ferice de voi dară, Căruntii, fără putere,
— Voi suportați măi lesne fînitul omenesc,
Și-n bôla bătrânêții voi nu sêmții durere,
Ca cei, ce s'amărese.

Altariu sânt de iubire, mă-nchin ȕie cu dor,
Altariu de fericire,
Pre care arde focul fidelului Amor.
Amor de pretiniă, Amor cast de junêță:
Damon și cu Pithia — Altariu de amicêță!...
Hemon și Antigone și dau viața lor,
(In pescera obscură muriud cuprinși în brațe):
Altariului de-amor.

Eu încă din junêță doios mi-am ridicat
Altariul de frumșetă
Din ȕie, o! Române, poporu mult încercat.
D'in ȕin' — și din iubirea-ȕi, ce-o am pentru-a ta sôrte,
Și cred că el sustava! — — Sustând până la mörte,
Va-n blăcări pre densul văpaia ne-n cetat:
Inchinu-mê decî ȕie și te glorific fôrte
Altariu ne atăcat!!

S. P. Simonu.

La ea.

Tot lacrimă și durere
Astfel este traiul meu:
N'am lămăse, nici plăcere,
Vescelesc de dorul teu.

Peptu-mă geme în suspine
De când dragă te-am vădit
Nu mai am zile senine
Și nu pot ca se te uit.

Ochii tăi raze de soare
Pe mine m'a fermecat:
Vócea ta 'ncântătoare
Par-c'aud neîncetat.

Până dragă-ata iubire
Inima mea n'a învins
N'avem dor nice gândire,
Tóte-mă părâu paradis.

Dar acum din depărtare
Tu nu scii ce sufer eu
Nu pot afla alinare
Lăpsit de amorul teu.

Riuri, paseri, floricele,
Tóte le întreb meren:
Dacă sciu se-mă spună ele
Unde sbóră gândul teu?

Di și nópte cu durere
Eu privesc în calea ta;
Vino inger de plăcere
Și-mă alin durerea mea.

Căci când gândul mă muncesco
Că de mine fi-ai uitat
Inima-mi mi se topeșco
Și simțesc că-aș fi în iad.

Ioan Anghel Câmpeanu.

Caprițiu

Comedie într-un act de Alfred de Musset

(Urmare)

Matilda: Cred că D-ta ești bună și cu deosebire sinceră; dar cu toate acestea nu poți acesta dela mine.

M. de Lery: Ah D-deule! Am aflat! Pungulița cea vătăată! Am comis o mare prostie că am adus în vorbă pre M. de Blain-

M. de Lery: Dar acesta e imposibil; în M-ma de Blainvillet e imposibil ca să se iimamoreze cineva. Acea e o creatură de jumătate perdută, cochetă, carea nu e nici frumósă nici cu-spirit. Nu-ți ajunge nici până la degetul D-tale cel mic: cine se lase un inger pentru un demon?

Matilda: (plânge cu hobot) sum încredințată că o iubesc, sum sigură.

M. de Lery: Nu copila mea, aceea nu se poate. Totul este un caprițiu, întipuire. Mai bine cumose eu pre D-l Chavigny de cum cugetă el. E un ușoratic dacă nu e rău. Acesta nu e altceva decât o apucatură caprițioasă de la el. Ai plâns D-ta în vederea lui Chavigny?

Matilda: Nu nici odată. —

M. de Lery: Aceea bine ai fi făcuto; nu ar fi surprindător dacă Chavigny sar bucura vedându-te plângend!

Matilda: Săse bucare? Săi causeze bucurie aceea că mă vede pre mine plângend?

M. de Lery: Oh D-deule, da! Eri am implinit 25 ani și în forțe multe lucruri ved destul de slab. Cum ai ajuns la toate aceste?

Matilda: Inse... nu sciu...

M. de Lery: Vorbesce. Auđi doră te temi de mine? Momentan te vei lămăsi: Dacă aceea că cineva-și descopere D-tale tainele sale, ți ușurază mărturisirea, momentan ți descoper de tot confidențial tainele mele, numai ca se-ți aret că am încredere în D-ta și prin acesta se te constring ca și D-ta se ai încredere în mine. Dorosci? Eu o fac. Ce voesci se scii despre mine?

Matilda: D-ta ești cea mai bună a mea amică. Ți voiu spune toate pentrucă mă încred în D-ta. Lucrul nu e chiar așa de serios, însă mincea mea ușoratică m'a răpit prea departe. În secret am impletit o mică punguliță D-lui Chavigny. Pre astăđi miam fost propus că se-io predau. De 2 săptămēni inse abia Ț ved, tot timpul și-l petrece la D-na de Blainvillet. Acest mic present au fost săi fie o imputare gingașă pentru absenția lui și atragere de atențiune că mă negliă... În momentul inse în care voiam scii predau pungulița, în acela scóte din buzunariu pre cealaltă. —

M. de Lery: Acesta încă nu e causă de a plânge.

Terani dela Bilbor lângă Tulgheș.

villet. Când am mers de aici am cugetat la asta. D-l Chavigny doră-i curiséză? (Matilda se scóla. Nu poate responde; se întórec în altă parte și și rădică batista la ochi). —

M. de Lery: Se fie cu puțință? (Tăcere în delungată. Matilda umblă o bucată de timp în sus și în jos, după aceea se aședă în celalalt capet al chiliei. M. de Lery: se cugetă după aceea se ridică și merge la Matilda: acesta-i întinde mâna). Scii dragă că medicii dentiști când ne torturéză cu scóterea vre unui dinte, tot-déuna Țic că se strigăm numai că de tare; așa și eu Ți Țic se plângi, pentrucă orí varsă cineva lacrimă de bucurie orí lacrimă amară, tot-déuna se ușuréză. —

Matilda: Oh D-deul meu!

Matilda: Dar cum se nu fie când am comis un lucru nebun, am cerat dela el pungulița aceea.

M. de Lery: Vai procedura acésta nu a fost de loc diplomatică. --

Matilda: Nu Ernestină... și el mia denegat cererea... -- Oh mă rușinez!

M. de Lery: Apoi?

Matilda: Apoi? i-am ceruto în genunchi. Miar fi plăcut semî aducă acésta jertfă și eu apoi în schimb pentru a lui ia-și fi dat pungulița mea. Iam ceruto, l'am rugat...

M. de Lery: Și acésta pre el nu la mișcat, se înțelege de sine. Sërmană militică, el nu e vrednic de D-ta.

Matilda: Oh, se scî ce s'ar întimpla, acésta nici odată nu-o-voiu crede.

M. de Lery: Ai drept; m'am exprimat eu rău. Contele e vrednic de D-ta și te iubesc. Inșe e bărbat și e îngânat, ceea ce e o mare daună. Și unde e pungulița lui?

Matilda: Colo pre masă.

M. de Lery: (ia pungulița în mână) Acésta? Nô draga mea, acésta pungulița și de patru ori e mai frumôsă ca a lui. Înainte de tôte nu e vênăta, așa dară e admirabilă. Impru-tămi-o și-ți garantez că Contelui-i va plăce.

Matilda: Poftesc. Prin acea mi-ai redă viața.

M. de Lery: A ajunge până acîcî după un an de căsătorie, e de neađit! Trebuie se fie ceva boscône în lucru. Pe acéste M-mé de Blainvillet cu îndigo ei cu tot, o desprețuese din crescut până în tâlpi. Ce ochi spălatăcîți mai are! Matilda te învoesci la ceea? Se probăm, nu costă nimica. Bărbatul têu se reîntôrce în asta sară?

Matilda: Nu scîi inșe așa a đis.

M. de Lery: Când sa dus el de acasă cum v'ați desprîțit?

Matilda: Eu am fost fôrte supărată, el fôrte grăbea.

M. de Lery: Va veni! Ai curaj? Pentru că iți spun înainte, că mie când mă trăsnesce câte o idee trebuie se stau de realizarea ei cu tôte căldura. Mă cunosc pre mine inșumî, va succede.

Matilda: Fă cum voesci. Eu mă supun.

M. de Lery: Dute la toaletă, înbracâte repede și te aruncă în trăsura mea. Nu am de cuget se te trimîț la bal, inșe voesc ca pre când va veni se apară că acolo ai mers. Poți mână unde voesci: la Institutul invalidilor sau la Bastilia. Lueru nu e chiar plăcut dar în fine nice acolo nu ai să dormi și nice acasă nu ai putea dormi. Așadară neam înțeles. Acum ie pungulița, învêlue-o în acésta hârtie, cu voi serie adrăsa pre ea. Bine așa! La un colț de strada opresci trăsura, dispui visitului se aducă acest pachet aici și sel predee întiului servitor cu care se va întâlni și apoi să se depărteze repede fără de a da ceva explicație. --

Matilda: Spunemî cel puțin care-ți e planul.

M. de Lery: Care mi-e planul copila mea, acea 'mî este cu neputință ca seți spun. Voi vedea pute-l voi realiza: odată pentru tot deauna ai încredere în mine?

Matilda: Da, și pentru amorul lui mă încred în tôte lumea.

M. de Lery: Înainte repede! (Se aude sunet de trăsura). --

Matilda: Acesta e el. Î aud vócea prin curte.

M. de Lery: Dispari. Este scară pre din dos?

Matilda: Din fericire da Inse nice pieptănată nu sum. Nu va crede că am fost la bal.

M. de Lery: (Iși ia de pre cap ghirlanda și-o dă Matildei). Poftesc. Acuși pre drum iți veți togmî-o. (Matilda ese). --

Scena VII.

Madame de Lery (singură)

M. de Lery: Ingenunchiată! Ingenunchiată o atare femeia! Și domnul acela carele o respinge! O femeia de 20 ani, carea

e frumôsă ca un inger și credinciosă ca un câne. Sërmană copilă carea pentru aceea te rogi ca bărbatul têu să se indure ați primi pungulița pregătita de tine în schimb pentru presetul M-mei de Blainvillet! Ce mai val-vêrtegiu e și inima bărbatului! Pre sufletul meu, noi totuși prețuim mai mult decăt ei. (Sede și ia o broșură de pe masă. Cu o minută mai târziu se aude bătând în ușă) Intră!

Scena VIII.

Madame de Lery, Chavigny.

M. de Lery: (cetesce: cu fisonomia distrasă): bună séra D-le Conte! Poftesci tea?

Chavigny: Mulțemes. Nu beu nicî odată. (Sede și privesee în prejur). --

M. de Lery: Balul a fost frumos?

Chavigny: Printre ele. D-ta nu ai fost acolo?

M. de Lery: Întrebarea D-tale nu e chiar urbană. Nu, nu am fost acolo, inșe am trimis pre Matilda pre carea D-ta cași când ai căuta-o cu ochi!

Chavigny: Mîse pare că glumesci!

M. de Lery: Ce țise pare? Pardonéza că chiar cetese un tratat care este grozav de interesant. (Făcere. Chavigny se pre-umblă agitat de colo până colo).

Chavigny: Și Matilda în adevér acolo să fie la bal?

M. de Lery: În adevér acolo-i! poți vedea ca o asept.

Chavigny: Curios! adincori când i-ai făcut D-ta ofertul se mîrgă, nu a voit.

M. de Lery: De atunci de bună samă și'a schimbat propusul. --

Chavigny: Și pentru ce nu a mers cu D-ta?

M. de Lery: Pentru că mie mia trecut pofta de bal.

Chavigny: Matilda așa dară a mers cu trăsura inchiată?

M. de Lery: Nu, iam impruțatato pre a mea. Cetitai D-ta acésta D-le Chavigny?

Chavigny: Ce e aceea?

M. de Lery: Revue des deux Mondes: un tratat minumat de M. de Sand despre orangutani.

Chavigny: Acea...

M. de Lery: Despre orangutani! Oh am greșit; nu ea l'a seris; inșe e fôrte distrăgătoriu. --

Chavigny: Nu pot pricepe cum a putut ea merge la bal fără ca să mă încunoscîteze mai nainte și pre mine. Cel puțin așa fi înșoțito. --

M. de Lery: Ți plac D-tale romanele M-mei de Sand?

Chavigny: Nu, de felu nu. Inse dacă e acolo, cum să pôte că nu am aflato acolo?

M. de Lery: Ce? Revista? A fost aici deasupra.

Chavigny: D-ta mă batjocoresci.

M. de Lery: Nu e cu neputință: atárnă numai de la aceea că despre ce e vorba.

Chavigny: Eu vorbesc despre nevasta mea.

M. de Lery: Ai lăsato în grija mea?

Chavigny: Ai drept; sum fôrte ridicul; merg îndată să-o caut. --

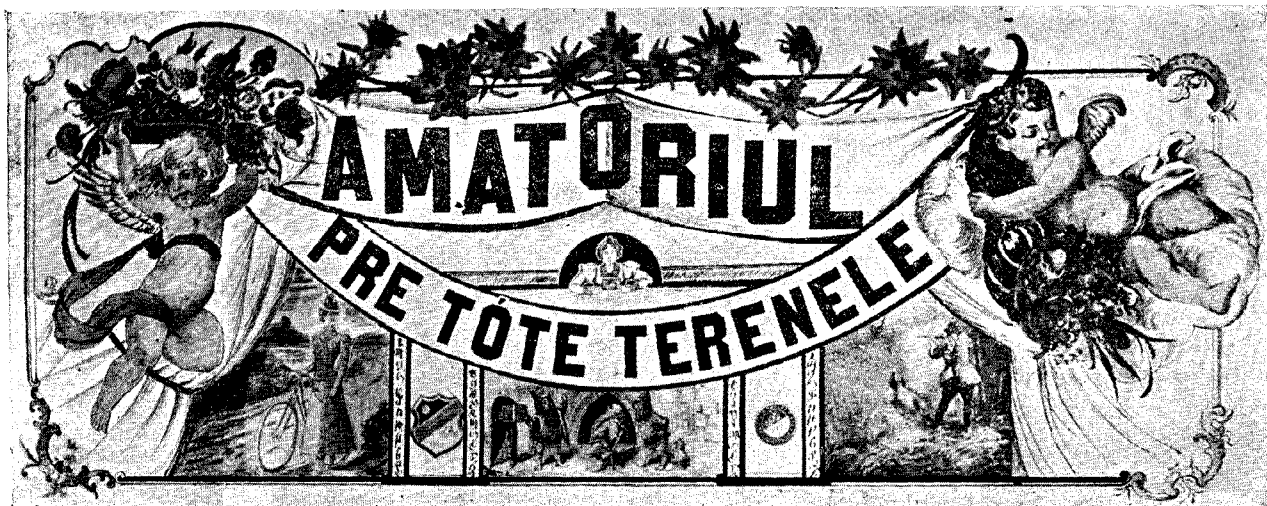
M. de Lery: Bah! În învâlmăsala aceea, scîi că o veți alla?!

Chavigny: Drept; mai bine va fi să o asept, o voiu asept-o. (Sede aprópe de cuptor). --

M. de Lery: (depune lectura): Scîi D-le Chavigny, că D-ta prin purtarea D-tale mă aduci în uimire? Mie mîse pare că așa fi ađit dela D-ta că Matilda se bucură de deplină libertate și pôte merge ori unde află de bine că să mîrgă.

(Va urma)

G. Nistor.

Pyro-technică.

Arta pyrotehnică, carea o voi descrie mai la vale amatorilor noștri, e una dintre cele mai vechi, e ușor și frumoasă.

Țăranul nostru, când vrea să-și însemne vasele de lemn, mai cu samă muntenii, înferbântă un cuiu mare de fer, și cu el ard în respectivul vas o literă, sau un semn. Iacă primele urme a pyrotehnicăi chiar în simul poporului nostru. — Pre valea someșului nu odată am vădut însumi cofițe ornate cu ornamente *arsă*, motive românești. E deci chiar potrivit ca să ne ocupăm în câțva cu această artă, ușor de executat și admirabilă în efect.

Leagănul pyrotehnicăi este Tirolul și primul care a dat renașterii această artă casnică fu profesorul dela școala de industrie din Innsbruck di. *I. Tapper* ridicându-l la un grad care adî în Tirol formeză o parte isemnată a industriei adî lătită apröpe în tôte țerile.

A să ocupa cu pyrotehnică e un lucru ușor, atât mai vörtos adî, când avem modele desemnate gata, așa ne trebuie numai simplaminte să le decopiem pe lemn și să ne apucăm de ars. —

Arderea (să numim astfel executarea pyrotehnicăi) să face cu un aparat întocmit anume spre acest scop. *) Acésta constă din o sticlă sau mai bine un vas de metal în care să află o sponghiă pre carea turnăm benzină. Acésta sticlă e acoperită cu un capac din care conduce două țevi de gunni, una să finesece în un foiu, la capătul celealalte în un mănunchiu e înțepenit un cuiu de platină. Aprindînd flacăra mititică, apăsând pre foișor înferbântăm respective ținem me:eu ferbinte cuiul de platină cu care apoi *ardem* figura desemnată pre lemn.

Cu mâna stîngă apăsăm mereu, în temporitmic regulat pe foișor, (sau sullător) iar cu mâna dreaptă facem cu cuiul de platină trășurile prescrise de modelul desemnat. Cu cât facem — cu cuiul — o trășură mai încet; cu atâta mai afundă urmă va lăsa după sine *arsă*; cu cât apăsăm mai puțin, cu atâta va fi linia mai fină și mai subțirică. —

Dacă am gătat cu conturile desemnului, ștrafăm părțile carî trebuie ștrafate iar dacă voim a-i da un aspect și mai pompos, atuncî colorim interspațurile.

*) Să pöte procura dela redacțiunea acestei foi sau dela firma Bier et Schöll in Wien I. Bezirk, Tegetthoffstrasse nr. 9.

Lemnul cel mai bun de ars este acela, care e tare, are colöre frumoșă și are puține noduri.

Lemn de corn, de căstanii sălbatic, de pör, este förte acomodat pentru pyrotehnică. — Asemenea e förte acomodat lemnul de nuc, stejar și frasin, dar aici se recere paciintă mai mare căci procedura merge mai încetinel. —

Lucrarea arsă gata, să pöte — după cum am amintit — împodobi și cu colöri.

Colorirea să esecută fie cu colöri aquarel, fie cu colöri de oleu nuansete corepunđetöre obiectului și desemnului respectiv. —

Colorile trebuie obdusă förte subțirel, așa, că ștrafagiul pyrotehnic să dea umbritul necesar și numai acolo unde e ne apărat de lipsă, să mai obducem încă odată cu colöre spre a obține un ton mai expresiv. Alceim (tot la firma amintită jos adî să află colöri numite „transparente“ cu carî lucrul merge mult mai sigur și mult mai ușor.

Dacă voim ca obiectul ars și colorat să-l scutim de prav, murdărie eel. *) putem obduce cu firnis sau lustru.

Lustruirea o putem esecuta pre mai multe căi.

Sau le obducem cu un firnis de oleu (cu ajutoriul unei cărpă de lână môle), sau le obducem cu cutare lack gata sau în fine cu o soluțiune de ceară albă în terpentin.

La obiectele lucrute în lemn alb, întrăbuințăm lack de aquarel) la cele lucrute în lemn întumecat firnis de oleu simplu.

*

Iacă pre scurt descrierea pyrotehnicăi, perfecțiunate, a cărei leagăn *) păstréză și acum apröpe fiecare popor cult și între dînele și poporul român.

Cörnele plugului, jugurile, statevele de țesut, cofițele de lemn ne arată că mai tot țăranul isteț e pyrotehnic în embrion.

Ar fi de recomădat ca învėjători noștri rurali să să intereseze de acésta artă casnică, să adune motivele românești ale acestei artă casnică și forănd din ele un complex, o colöțiune, să le adunăm la un loc, să punem basă unui tesaur bogat.

Cu puțină, cu förte puțină ostenelă, cu interesare față de ce e bun folositor și instructiv, am putea face mult; dar numai toți la olaltă, ca albinele în coșnița lor.

M'ăș bucura mult, dacă modesta mea notă ar afla resmetul dorit, ar ajunge în cutare port sigur și ar avea un rezultat favorabil.

I. Nițu Pop.

DE ALE POPORULUI.

—0—

„Bradul.“ *)

Cântec popular comunicat de D. S. Țigărean.

Bradule Brăduțule,
 Cine-ți-a poruncit?
 De te-ai scoborit
 Tot din munte 'n munte
 Cu vârfu 'nainte
 Și din sat, în sat
 Cu vârfu lăsat
 Cine-a pribegit
 La mine a venit
 Doi băeți din sat
 Cu capul legat,
 Cu părul lăsat,
 Cu barde la briu,
 Cu săcuri pe mână,
 Cu merinți de-o lună;
 Ei mau înșelat
 Până m'au tăiat
 Că mă vor lua
 De pe loc petros

Și ei că m'or duce
 La loc mlăscinos,
 La lina fântână;
 Apa-să-i umbresc
 Să nu vescețesc:
 Dar eu nam știut,
 Că pe mine m'or duce
 În mijloc de câmp
 La cap de voinic;...
 Vântul să nu bată
 Frunza mea să cadă
 Plóia se mă plóie
 Frunza să se móie
 Umbră să-i umbresc
 Să nu'l vescețesc!..

*) Acest cântec se cântă de obicei la mórtea băcților și fetelor tinere care mor înainte, de-a se căsători, ei se cântă când vin cu stégul din pădure.

La pian.

Cântecul soldatului.

— Din Bănat. —

Rosmarin verde crengos,
M'a făcut maica frumos
Némțului de bun folos.
Când fusei maici măi dulce,
M'a jurat némțul sub cruce;
Când fusei maici măi drag
M'a jurat némțul sub stég.
Și nimic nu m'a lăsat,
Până ce m'a scos din sat,
Căci cătană m'a luat
Și de tiner m'a jurat.
Jurământul este greu,
Asupra capului meu.
Când d'a casă am plecat,
Țiua bună miam luat,
Dela frunzuce de fag,
Dela taica meu cel drag,
Dela firele de érbă,
Dela maica mea cea dragă,
Dela stele d'ângă lună,
Dela maica mea cea bună,
Dela némuri dimpreună,
Dela fir de bosioc,

Dela feciorii din joc,
Dela fir de romăniță
Dela dragile fetițe.
Și când din sat am eșit,
Cu mândra mram divănit,
— Mândruliță draga mea,
Póte țiam făcut ceva.
Dar fă bine si mă iartă,
Că țiam fost eu bun odată,
Că trei ani e vreme lungă,
Póte focul se m'ajungă;
Ér când napoi vi veni,
Rėu mândro oi bėtrani,
Nimėruı n'oi trėbui.
Mândra din graı imı graia
Și cu drag mă 'n brătoșa:
— Oh! iubite dragul meu,
Aducăte Dunmeđeu,
Se fiı negru ca rėșina,
Mi fi drag ca inima,
Se fiı negru ca pămėntul,
Mi fi drag ca sufletul.

Pėtruț.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CRONICA.

Concertul tinerimeı universitare din Cluj ținut în 9 Maiu 1901 a reușit preste așteptare de bine.

Toaletele unei balerine. Frumósa Otero, vestita balerina spaniolă, s'a încurcat ȃilele acestea într'un proces picant, din cauza că croitorul nu i-a gătıt la timp o toaletă nouă, cu care avea să se presinte în Paris la o serată privată. Nefindu-ı gata toaleta comandată, sėracuța Otero a fost silită se mėrgă la serată într'o toaletă pe care o folosise odată. Așa o nenorocire însă Otero nu póte ierta, nici chiar croitorului sėu, și când la plată, a denegat solvirea toaletei negătate la timp. De aici procesul. De două ori au fost fixat termin de pertractare, dar balerina nu s'a prezentat, și astfel judele a pus un nou termin. Drept, că prezența părătului nu e tocmai de trebuință la pertractarea astorfel de procese, ér' judele totuși a pus termin nou, pentru-că în asemenea casuri de regulă ies la iveală deta-liuri picante din daraverile divelor, ér' judele încă e om și încă e francez! De altcum ca esemplu despre cât o costă pe Otero toaletele, dăm aci contul cu pricina: O haină de taffet rosa, pe câmp liberty cu broderie de flori 1400 franci; o mantelă mare din satin negru, cu decorație gayat 2000 franci; toaletă de serate, cu dantele albe 1600 franci; capison de catifea gal-bină cu decorație de rose 2000 franci; o haină de mătăsă-musalim, văpsită, 1000 franci; o toaletă albastră-palid, cu decorație de dantele de mătăsă 1000 franci; o mantilă din stofă ecru, cu dantele de Venetia 1000 franci; negligée rosa, cu dantele 450 franci; etc. De tot 27.605 franci. Otero achitat a contul afară de 900 franci pentru toaleta negătată la timp și această sumă de 900 franci formeză obiectul procesului.

(T. Pop.)

Faptă nobilă. D-l paroch gr. or. Constantin Cotișel din Certege și-a asigurat viața la banca „The Mutuală” pe suma de 10,000 cor. în favorul bisericeı gr. or. române din Certege. Fapta această nobilă se laudă de sine.

„Cronica” se va numi un nou ȃiar politic cotidian, ce va

apare în Bacuresci la 2 Maiu v. în editura tipografieı Thoma Basiliescu. În politică „Cronica” va fi sfătuită de d-l deputat George Panu.

Maialul, jumineı stud. dela gimnasiul sup. fund. Din Năsėud se va ținea la 25 Maiu 1901. st. n. în grădina gimnasiului, eventuel în sala de gimnastică. Inceputul la 10 ore a. m. prețul de intrare 1 corónă de persoană.

Femei alegători. Nu e vorba de America, ci de Norvegia. Adelsthingul din Cristiania a dat cu 68 voturi contra 17 dreptul de alegători comunali tuturor femeilor, caú plătesc dare după un venit propriu de cel puțin 300 corónă. (T.)

Societatea acad. social-literară „Romania Jună,” își sėrbėză aniversarea de 30 de ani a înființării sale. Din incidentul acesta va ține o ședină festivă, Duminică, în 19 Maiu st. n. în sala dela restaurant „Zun grünen Baum”, VII Marienhilferstrasse 56. Inceputul la orele 8 sėra.

Ordinea de ȃi: I Partea oficiósă: 1) Cuvėnt de deschidere 2) Discurs festiv, 3) Salutare óspeților. II Partea socială.

Deslegări de găciturı.

Deslegarea găciturėi din nr. 8 a Rev. Ilustr.

Ochı dulci ce lucitı tainic în rađe de iubire
Voi farmec al vieții a mintii rătăcire
De-a fost prin voi so sufer de ce vė-am intălnit
Tu inimă nebuună o pentru ce am iubit?

Bine a deslegat această găcitură: dómnele și d-șorele Paulina Precup, Gyó-Békás; Aurelia Pop, Budapesta; Veturia Constantinescu, Bucuresci; Laura Popovică, Cernăuți; Cornelia D. Pop, Tohanul-vechiu; Maria Peri inv. Barna; precum și domni: Gavril Bărănaui, Valeasacă -- Bucovina.

